

## 2. søndag efter helligtrekonger d. 19. januar 2020

### Salmer:

4: Giv mig, Gud, en salmetunge

21: Du følger, Herre, al min færd

365: Guds kærlighed ej grænse ved

441: Alle mine kilder

### Prædikentekst: Johannesevangeliet 4,5-26

Jesus kom da til en by i Samaria, der hed Sykar, i nærheden af det stykke jord, Jakob gav sin søn Josef. Dér var Jakobsilden. Træt af vandringen satte Jesus sig så ved kilden; det var ved den sjette time. En samaritansk kvinde kom for at hente vand. Jesus sagde til hende: »Giv mig noget at drikke.« Hans disciple var nemlig gået ind til byen for at købe mad. Den samaritanske kvinde sagde til ham: »Hvordan kan du, en jøde, bede mig, en samaritansk kvinde, om noget at drikke?« – jøder vil nemlig ikke have med samaritanere at gøre. Jesus svarede hende: »Hvis du kendte Guds gave og vidste, hvem det er, der siger til dig: Giv mig noget at drikke, så ville du have bedt ham, og han ville have givet dig levende vand.« Kvinden sagde til ham: »Herre, du har ingen spand, og brønden er dyb; hvor får du så levende vand fra? Du er vel ikke større end vor fader Jakob, som gav os brønden og selv drak af den, ligesom hans sønner og hans kvæg?« Jesus svarede hende: »Enhver, som drikker af dette vand, skal tørste igen. Men den, der drikker af det vand, jeg vil give ham, skal aldrig i evighed tørste. Det vand, jeg vil give ham, skal i ham blive en kilde, som vælder med vand til evigt liv.« Kvinden sagde til ham: »Herre, giv mig det vand, så jeg ikke skal tørste og gå herud og hente vand.« Han sagde til hende: »Gå hen og kald på din mand, og kom herud!« Kvinden svarede: »Jeg har ingen mand.« Jesus sagde til hende: »Du har ret, når du siger: Jeg har ingen mand; for du har haft fem mænd, og den, du har nu, er ikke din mand; dér sagde du noget sandt.« Kvinden sagde til ham: »Herre, jeg ser, at du er en profet. Vore fædre har tilbedt Gud på dette bjerg, men I siger, at stedet, hvor man skal tilbede ham, er i Jerusalem.« Jesus sagde til hende: »Tro mig, kvinde, der kommer en time, da det hverken er på dette bjerg eller i Jerusalem, I skal tilbede Faderen. I tilbeder det, I ikke kender; vi tilbeder det, vi kender, for frelsen kommer fra jøderne. Men der kommer en time, ja, den er nu, da de sande tilbedere skal tilbede Faderen i ånd og sandhed. For det er sådanne tilbedere, Faderen vil have. Gud er ånd, og de, som tilbeder ham, skal tilbede i ånd og

sandhed.« Kvinden sagde til ham: »Jeg ved, at Messias skal komme« – det vil sige Kristus; »når han kommer, vil han fortælle os alt.« Jesus sagde til hende: »Det er mig, den der taler til dig.«

I dag hører vi om et tilfældigt møde. En mand møder en kvinde, og de falder i snak. Det er sådanne møder, som der er skrevet mange kærlighedsromaner om. Det er et sådant møde, som TV-2 synger om i sangen ”Kys bruden”:

Hun traf ham helt tilfældigt ved et stoppested  
Jeg var der selv men det var ham den anden hun tog med  
Det ligner lidt ulykkelig kærlighed ved første blik  
sådan tænkte jeg ærgerligt alt imens bussen gik

TV-2's sang handler om, at kvinden i stedet skulle have taget en anden fra stoppestedet med, så var det hele nok blevet lidt lykkeligere. Der findes heldigvis mere lykkelige historier, f.eks. har Det Gamle Testamente også en del beretninger om mænd, der møder kvinder. Ikke ved stoppesteder, men ved brønde, som vi netop hører om i dag. Abrahams tjener, som var på jagt efter en brud til Isak, mødte Rebekka ved en brønd. Jakob mødte sin Rakel ved en brønd, og Moses mødte sin Zipporah ved en brønd. Det var åbenbart ved brønde, man traf sin kommende ægtefælle før i tiden.

Så hvad mon denne mand og denne kvinde får ud af deres møde?

Manden er Jesus. Han er på vej fra Judæa i det sydlige Israel til Galilæa i det nordlige Israel. På den tur kommer man igennem Samaria. Det brød jøderne sig egentlig ikke om. Godt nok havde de fælles rødder med samaritanerne, men de var for mange år siden blevet uenige om, hvor Gud skulle tilbedes, og de to folkeslags religioner havde udviklet sig i hver sin retning. Så de havde så lidt med hinanden at gøre som muligt.

Jesus har vandret i seks timer siden morgenen, og han sætter sig ved en brønd. Han er træt, støvet og tørstig. Han er alene. Disciplene, som han ellers altid fulgtes med, er taget ind til en by for at købe mad.

En samaritansk kvinde kommer forbi for at hente vand, og de falder i snak. Når man møder et nyt menneske, er det ikke altid, man forstår hinanden eller helt kan forudsige, hvor samtalen drejer hen.

Jeg mødte en mand ved mælkeprodukterne i Superbrugsen for noget tid siden. Vi faldt i snak, han snakkede løs om muslimer, om præster, om koner og om, at han var et af de få mennesker i verden, som ikke var påvirket af Fanden. Jeg nåede ikke at sige så meget, og vidste ikke rigtigt, hvad jeg skulle sige. Samtalen tog en drejning, jeg ikke havde forudset, da jeg mødte ham. Det samme er tilfældet her. Jesus og den samaritanske kvindes samtale har et usædvanligt forløb.

Jesus beder først kvinden om noget at drikke. Hun undrer sig over, at han, en jøde, vil have noget med hende, en samaritaner, at gøre. Jesus tager allerede i sin anden replik samtalen til et højere niveau, og udfordrer kvinden ved at sige, at hvis hun virkelig vidste, hvem han var, så ville hun have bedt ham om levende vand. Kvinden forstår ikke, hvad levende vand er. Jesus uddyber, at det er vand som gør, at man aldrig skal tørste igen. Aldrig i evighed tørste. Aha, tænker kvinden, magisk vand. Det vil jeg gerne have, for så behøver jeg ikke gå ud til brønden igen.

Jesus må have undret sig, lige så meget som kvinden. Han har prøvet at få kvinden til at forstå, at han også kan stille noget andet end hendes fysiske tørst, nemlig hendes åndelige tørst. At Guds ånd i hende kan blive en kilde, som vander og giver liv hele vejen til det evige liv. At han, Jesus, er den eneste som kan give hende *den kilde, den gave, det evige liv*. Han har prøvet at tale i billeder, prøvet at tale lidt åndeligt og mystisk. Nu vælger han en mere direkte strategi. Han sætter fingeren på hendes ømme punkt og siger: ”Gå hen og kald på din mand, og kom herud.”

”Jeg har ingen mand,” svarer kvinden. Jesus giver hende ret, fuldstændig ret. Og tilføjer: ”For du har haft fem mænd, og den, du har nu, er ikke din mand; der sagde du noget sandt.”

Kvinden må indrømme, at det var godt set af Jesus. Han virker til at være en profet. Men hendes ømme punkt er nu engang hendes ømme punkt, så nu er det hendes tur til at ændre samtalens spor igen. Hun forsøger, at indlede en diskussion med Jesus om, hvor man skal tilbede Gud. Det spørgsmål, som var det ømme punkt i striden mellem jøder og samaritanere. Jesus prøver nu at få samtalen drejet tilbage til det første, han havde på hjerte, nemlig spørgsmålet om ånd og åndelig tørst, og om at det handler om at tilbede Gud i ånd og sandhed. Det er ikke så vigtigt, hvor tilbedelsen sker, men at den sker. At man tilbeder Gud og tror på ham. Kvinden tager del i diskussionen og melder, at hun godt ved, at Messias, Kristus, vil komme.

Og så smider Jesus trumfkortet: Det er mig, den der taler til dig. Jeg er kommet. Jeg er lige her foran dig. Det levende vand. Adgangen til det evige liv.

Og så stopper samtalen. Vores udsnit af beretningen stopper her, og i Johannesevangeliet stopper den også. Disciplene kommer nemlig tilbage med maden og afbryder samtalen, som måske ellers ville have fortsat ad mange omveje i lang tid. Men det vigtigste er nu også sagt. Kvinden forlader dem, efterlader sin krukke og går tilbage til sin by. Hun siger til folk, hun møder: ”Kom og se en mand, som har fortalt mig alt, hvad jeg har gjort. Måske er det ham, der er Kristus?”

Det er pudsigt, at hun vælger netop den beskrivelse af Jesus. ”En mand, som har fortalt mig alt, hvad jeg har gjort.” Ikke en mand, jeg mødte ved brønden. Ikke en mand, som jeg snakkede om forskellige slags vand med. Ikke en mand, som jeg lige diskuterede lidt religion og Messias-forventning med. Men en mand, som satte fingeren på hendes ømme punkt, de mange mænd, hun havde haft. En mand, som helt gennemskuede hende. En mand, som kendte hende, men på en helt anden måde, end alle de mænd hun havde haft. En mand som accepterede hende og elskede hende på en helt anden måde, end de mænd hun havde haft. En mand, som kendte hende og elskede hende ligesom den hun var. Hun, som var af en anden religion. Af et andet køn. Med en noget broget fortid – og nutid. Med en tendens til at tale uden om. Hun erfarede sig kendt og elsket af denne mand. Og nu vil hun gerne, at andre også skal møde ham.

Den amerikanske forfatter og præst Tim Keller har sagt: ”At være elsket, men ikke genkendt, er opmuntrende, men overfladisk. At være genkendt, men ikke elsket, er vores største frygt. Men at være fuldt ud genkendt og helt og aldeles elsket.... det er mere end noget andet dét, vi har brug for.”

Jeg tror, han har ret. Nogle gange længes vi efter, at andre skal kende os. Forstå os. Forstå, hvad der gemmer sig i os af glæder og mørke. Af gode erfaringer og nederlag. Forstå det, vi kæmper med. Den længsel har vi især, hvis vi er trygge ved de andre. Hvis vi er rimeligt overbevist om, at de ikke vil slå hånden af os, eller udvandre fra lokalet, hvis de kender det i os, som vi også selv synes er tungt at bære, eller de episoder fra vores liv, som vi virkelig håber, at ingen så. Ingen hørte. Ingen bevidnede.

Andre gange har virkelig ingen længsel efter, at andre mennesker skal vide, hvad der gemmer sig i os. For vi har ingen tillid til, at vi vil blive forstået. Vi har ingen tillid til, at det ikke vil blive fortalt videre, så hele byen pludselig ved det. Vi har ingen tillid til, at andre ikke vil bruge den viden til at

udnytte vores svage punkter. For at blotte sit hjerte og fortælle de dele af vores historie, som er tunge, det gør os sårbare. Det gør os åbne for angreb.

Alligevel er det godt at gøre det. Måske længes vi ikke altid efter det. Men som Tim Keller siger, så har vi brug for det. Vi har brug for at være kendt. Vi har brug for at vide, at vi ikke er den eneste i hele verden, som lige netop kæmper med ensomhed, med afhængighed, med skyld over fortiden, med skam over den, vi er, med frygt for andre mennesker. *Vi er ikke alene*. Og det finder vi først ud af, når vores liv bliver helt kendt af et andet menneske eller af Gud.

Og samtidig har vi længslen efter at være elsket. Måske er det ikke altid, vi tænker så meget over det. Men jeg tror den længsel ligger bag meget af det, vi gør som mennesker. Mange har et arbejde, hvor vi forsøger at gøre det godt. Også for at blive set og anerkendt og elsket. Vi jager fællesskab med andre mennesker. For at være mere sikker på at blive elsket. Vi kæmper for venskaber, fællesskaber og ægteskaber, for vi har brug for de trygge rammer om kærligheden, hvori vi kan være sårbare, være trygge, være elskede. Vi længes efter at blive elsket. Vi længes efter at mærke andres kærlighed. Få et kram. Få et venligt ord. Et mildt blik. En tilgivelse, vi ikke kunne forvente. En gave, vi ikke havde regnet med.

Vi finder kombinationen af at være helt kendt og helt elsket i et godt venskab, i et godt familierelation, i et godt ægteskab. Men alligevel kun helt fuldkomment hos Gud, som den samaritanske kvinde oplevede det. Jesus gennemskuede hende, han så hendes historie, hvad der gemte sig i hende. Han så hendes længsel efter kærlighed, som havde givet sig udtryk i et stort forbrug af mænd. Han så hendes længsel efter at være helt kendt af et andet menneske. Og han gav hende den erfaring. Hun erfarede sig kendt og elsket af ham, og det blev livsforvandlerende for hende. Han mødte hende ved en brønd. Han møder stadig os, og ønsker vi skal vide, ja, mærke, at vi er kendte og elskede. Han møder os ved døbefonten, ved altersranken, ved et stoppested, ved en sø, i en bil, i vores trygge sofa, ja, stadig ved brønde, de få steder, de findes.

Han møder os for at kende og elske os. Og han møder os for at forandre os. (som vi ofte synger det under nadver) / som vi skal synge det under nadveren:

Mød mig nu, som den jeg er.

Kald det frem, som jeg skal bli.

Skriv dig, Jesus, på mit hjerte.

Lev i mig.

Han møder os, som vi er, og vil kalde det frem i os, som vi skal blive. Forandre os. Sende vores liv ud på ture og omveje, vi slet ikke havde set komme.

Han ønsker at leve i os. Bo i os ved sin ånd, blive en kilde i os, som giver evigt liv. Det er den vildeste måde at blive kendt og elsket på: at Gud flytter ind i os, bor i os ved sin ånd. Større tegn på kendskab og kærlighed fås ikke. Det tegn, den kilde, giver Gud os i dåben, og ønsker skal blive i os resten af vores liv. Så vi altid kan vide os elskede og kendte. Så vi altid kan stole på, at Gud er tæt på os, hører os, kender os. Så vi kan blive sikre i håbet om, at vores tro kan bestå og give os adgang til evigt liv. Så vi kan blive sendt ud og fortælle andre om den Gud, som både kender os og elsker os og ønsker at forandre os og følges med os hele vejen til det evige liv.